

23.03.2023 – 7-Б

Всесвітня історія

Вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Середньовічні школи та університети. Наукові й технічні досягнення. Книгодрукування.

Мета: дати уявлення учням про розвиток науки та освіти доби Середньовіччя, розкрити умови розвитку культури та книгодрукування, охарактеризувати наукові і технічні досягнення, продовжувати формувати історично-предметну, соціальну, комунікативні й культурологічні компетентності учнів.

Актуалізація опорних знань

* Що ми розуміємо під поняттям освіта?

* Чому виникає потреба суспільства в освіті?

* Від чого залежить зміст і рівень освіти?

Вивчення нового матеріалу

Більшість дітей у ранньому середньовіччі не вміли ні писати, ні читати. Книги та підручники їм заміняли казки, легенди та розповіді. Із виникненням імперії Карла Великого зросла потреба в освічених людях. З'явилися нові школи. Карл Великий писати не вмів, але міг читати. Він надавав великого значення розвитку освіти. Королівський двір називали “Палацовою академією”, оскільки він став прихистком для поетів, філософів, істориків, богословів.

ТРИВІУМ	КВАДРИВІУМ
Граматика (читання й письмо)	Арифметика (вміння рахувати)
Риторика (вміння складати документи й листи)	Геометрія (середньовічна географія)
Діалектика (вміння тлумачити богословські тексти)	Астрономія (вміння користуватися церковним календарем)
	Музика і співи (участь у церковних співах)

ВИНИКНЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.

XI - XIII ст. - виникнення університетів в Західній Європі.

Університет (з лат. – корпорація) – об'єднання викладачів між собою та викладачів зі студентами.

Університет (від латин. «сукупність, спільність») – вищий навчальний заклад, у якому об'єднувалися різні напрями підготовки фахівців.

Факультет (від лат. «здатність») – здатність викладати який-небудь предмет. Об'єднання викладачів відповідно до предметів.

1088 р. — засновано університет «**БОЛОНЬЯ**»

1117 р. — в Англії засновано університет «**ОКСФОРД**»

1209 р. — в Англії засновано університет «**КЕМБРІДЖ**»

1218 р. — засновано іспанський університет «**САЛАМАНКА**»

1253 р. — у Франції засновано університет «**СОРБОННА**»

ФАКУЛЬТЕТИ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ

Артистичний факультет

Медичний факультет

Медичний факультет

Богословський факультет

Робота з термінами (запишіть)

Вагант – мандруючи студенти від університета до університета.

Диспут – науковий спір, як діалог двох або трьох осіб.

Лекція – викладання навчального матеріалу в університеті розповіддю або читанням книг.

Декан –це той, хто очолював факультет.

Ректор – очільник університету.

Сім вільних наук - науки, що викладалися у Середньовіччі в школах: нижчі- трівіум (граматика, риторика, діалектика); вищі – квадріум (арифметика, геометрія, астрономія, музика).

Студенти – учні університету.

Університет (спільнота, сукупність) – вищий навчальний заклад, де готують спеціалістів з різних галузей знань, ведуть наукову роботу.

Факультет (від лат. здатність викладати який-небудь предмет. Об'єднання викладачів відповідно до предметів.

Застосування, значення винаходів в Середньовіччі

1) Важкий колісний залізний плуг. Застосування - сільське господарство.

Значення - підвищення якості обробки землі. Збільшення врожайності.

2) Домена піч.

Застосування - вметалургії для виплавки заліза. Залізо використовувалося в побуті – виготовлення знарядь праці (плуг, коси, серпи, вила, граблі), у верстатобудуванні, у військовій справі (зброя).

Значення - збільшення виробництва металу.

3) Пісковий годинник - пристрій для вимірювання часу, що складається з двох (зазвичай скляних) посудин, сполучених вузькою горлоподібною трубкою.

Застосування - використовувалися в богослужіннях церквою, в мореплавстві.

Значення: в повсякденному житті і для церкви.

4) Механічні годинники для веж. Почали з'являтися в Європі в 14 столітті. Перші з них не мали ані стрілок, ані циферблата, про час доби сповіщав дзвін. Пізніше застосовувалася годинникова стрілка. показували не тільки час, а й дату, день тижня, фази Місяця, і, навіть, гороскоп.

Застосування - в побуті, церковному житті, в містах; в астрології, в науці - астрономії.

Значення: визначення точного часу.

5) Каравела— вітрильний корабель. Мала три щогли з прямими та косими вітрилами, що дозволяло рухатися за будь-якого вітру і здійснювати далекі мандрівки.

Застосування – в мореплавстві, міжнародної торгівлі.

Значення – можливість далеких морських подорожей.

6) Астролябія – кутовимірвальний прилад. Користувалися до XVIII ст. Застосування – в мореплавстві, міжнародної торгівлі.

Значення – визначення точного місцезнаходження.

7) Портолан (італ. portolano - лоція) — високоточні середньовічні навігаційні морські карти. Виготовлялись за своїм прямим призначенням протягом XIV–XVII століть, головним чином на пергаменті.

Застосування – в мореплавстві, міжнародної торгівлі.

Значення - визначення точного місцезнаходження, можливість далеких морських подорожей.

8) Вертикальний ткацький верстат – IX-XII століття. Застосування: в побуті, на мануфактурах.

Значення – підвищення якості та виробництва.

9) Окуляри винайдено, можливо в 1284 р. Застосування: в побуті, навчанні, читанні.

Значення – для покращення життя людей, освіти.

10) Ножиці використовують в Європі з XIII ст. Застосування: в побуті, сільському господарстві, мануфактурному виробництві. Значення – підвищення якості життя.

11) Вітряк — споруда, що використовує силу вітру як джерело енергії, і використовується для того, щоб молоти зерно, для помпування води, розпилу деревини. Застосування: млинарстві, мануфакторному виробництві, будівництві. Значення – підвищення якості життя людей і виробництва.

12) Друкарський верстат з XIV ст. Застосування: книгодрукарство.

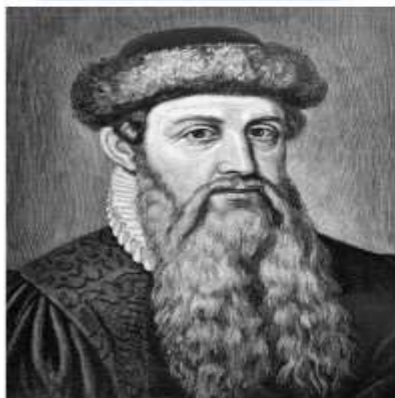
Значення: збільшилась кількість книг – розповсюдження знань.

13) Гармати – артилерійська зброя. XIV - XV ст. Застосування: в військовій справі, в осаді фортець, замків феодалів. Значення – в війні; замки втратили неприступність.

Книгодрукування

Йоганн Гутенберг
(1400–1468)

німецький ювелір

придумав «рухливі літери»,
з яких набирали текст, і
фарбу для них.

Першою з-під друкарського
верстата вийшла в світ Біблія,
що її виготовили в 180
примірниках.

Перегляньте відео: https://youtu.be/-WxugTj74_k

Домашнє завдання: прочитати пар. 23. Повторити тему «Хрестові походи».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human, вайбер 097-880-70-81, або на ел. адресу nataliarzaeva5@gmail.com